

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE FRANTIŠKA K XXX. SVĚTOVÉMU DNI MLÁDEŽE 2015

Ve Vatikánu 31. ledna 2015

„Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha.“ (Mt 5,8)

Drazí mladí,

pokračujeme v naší duchovní pouti směřující do Krakova, kde se v červenci 2016 uskuteční příští mezinárodní setkání Světového dne mládeže. Jako vodítko na naší cestě jsme zvolili evangelijní blahoslavenství. V loňském roce jsme se zamýšleli nad blahoslavenstvím „chudí v duchu“, jež v širším kontextu patří do „horského kázání“. Spolu jsme odhalili převratný význam blahoslavenství a Ježíšovu naléhavou výzvu odvážně se angažovat při dobrodružném hledání štěstí. Letos se budeme zabývat šestým blahoslavenstvím: „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha“ (Mt 5,8).

1. Touha po štěstí

V tomto Ježíšově prvním velkém kázání se slovo *blahoslavení*, neboli *šťastní*, objevuje devětkrát (srov. Mt 5,1-12). Podobá se refrénu a připomíná nám Pánovo volání procházet spolu s ním cestu, která je navzdory všem problémům cestou pravého štěstí.

Ano, drazí mladí, hledání štěstí je přirozené pro všechny lidi každé doby a každého věku. Bůh vložil do srdce každého muže a ženy hlubokou touhu po štěstí, po plnosti. Všímáte si, jak neklidná jsou vaše srdce a jak neúnavně hledají, co by mohlo nasycit jejich touhu po nekonečnu?

První kapitoly knihy Genesis nám představují nádherné blahoslavenství, k němuž jsme povoláni a které spočívá v dokonalém společenství s Bohem, s ostatními lidmi, s přírodou a s námi samými. Svobodný přístup k Bohu, k intimitě s ním a k jeho záměru byl v Božím plánu s lidstvem přítomný od počátku a působil tak, že božské světlo prostupovalo pravdou veškeré lidské vztahy a činilo je čirými. V tomto stavu původní čistoty neexistovaly žádné „masky“ ani lsti a nebyl důvod, aby se jedni skrývali před druhými. Vše bylo průzračné a jasné.

Když muž a žena podlehli pokušení a narušili důvěrný vztah s Bohem, do lidských dějin vstoupil hřích (srov. Gen 3). Důsledky byly viditelné okamžitě a projevíly se i ve vztahu prvních lidí k sobě samým, vůči sobě navzájem i ve vztahu k přírodě. A jsou dramatické! Počáteční čistota je jakoby narušena. Od tohoto okamžiku již není možné přistupovat k Bohu přímo. Nastupuje tendence skrývat se, muž i žena potřebují zahalit svou nahotu. Zbavení světla, jež pochází z patření na Pána, vnímají okolní realitu zkresleně a krátkozrace. Jejich vnitřní „buzola“, která je vedla při hledání štěstí, ztrácí svůj referenční bod. Přitažlivost moci, touha po majetku a po potěšení za každou cenu je vedou do propasti trápení a úzkosti.

V Žalmech nacházíme výkřik, kterým se lidstvo z hloubi duše obrací k Bohu: „Kdo nám ukáže dobro? Hospodine, ukaž nám svou jasnou tvář“ (Žalm 4,7). Otec ve své nekonečné dobrotě odpovídá na tuto usilovnou modlitbu tím, že posílá svého Syna. V Ježíšovi Bůh na sebe bere lidskou tvář. Jeho vtělením, životem, smrtí a zmrtvýchvstáním nás Bůh vykupuje z hříchu a otevírá nám nové, dosud nemyslitelné obzory.

V Kristu, drazí mladí, se tedy nachází plné dovršení vašich snů o dobro a štěstí. Pouze On může uspokojit vaše očekávání, jež jsou mnohokrát klamány falešnými přísliby světa. Jak řekl svatý Jan Pavel II.: „On je tou krásou, která vás tolik přitahuje; On ve vás podněcuje tu žízeň po radikalitě, která vám nedovolí uspokojit se s kompromisem; On vás nutí, abyste odložili masky, které činí život falešným; On čte ve vašich srdcích ta nejoprávněnější rozhodnutí, která by druzí chtěli potlačit. Ježíš ve vás vzbuzuje touhu udělat z vašeho života něco velikého“

(Modlitební vigilie na Tor Vergatě, 19. srpna 2000: Insegnamenti XXIII/2 [2000], 212).

2. Blahoslavení čistého srdce...

Nyní se pokusme lépe porozumět tomu, jak se toto blahoslavenství spojuje s čistotou srdce. Nejdříve musíme pochopit biblický význam slova *srdce*. *Srdce* je pro židovskou kulturu centrem citů, myšlenek a záměrů lidské bytosti. Jestliže nás Bible učí, že Bůh neposuzuje vnějškovost, ale srdce (srov. 1 Sam 16,7), můžeme také říci, že Boha můžeme vidět, když vycházíme ze svého srdce. To proto, že srdce je vyjádřením člověka v jeho celistvosti a jednotě těla i duše, v jeho schopnosti milovat a být milován.

Co se týče výrazu „čistý“, evangelista Matouš používá řecké slovo *katharos*, které v zásadě znamená *očistěný, průzračný, svobodný od znečišťujících složek*. V evangeliu vidíme Ježíše, jak vyvrací určité chápání rituální čistoty, spojené s vnějškovostí, které zakazovalo jakýkoliv kontakt s věcmi a osobami (mezi jiným i s malomocnými a cizinci), jež byly považovány za nečisté. Farizeům, kteří jako mnozí Židé v tehdejší době nestolovali, aniž by se očistili, a kteří zachovávali četné zásady spojené s umýváním předmětů, Ježíš kategoricky říká: „Člověka nemůže poskvrnit nic, co do něho vchází zvenčí, ale co vychází z člověka, to ho poskvrňuje. Z nitra totiž, ze srdce lidí, vycházejí špatné myšlenky, smilství, krádeže, vraždy, cizoložství, lakota, zloba, lest, prostopášnost, závist, urážky, pycha, nerozumnost“ (Mk 7,15.21-22).

V čem tedy tkví štěstí pramenící z čistého srdce? Vycházíme-li ze špatností způsobujících nečistotu člověka, které Ježíš vyjmenovává, vidíme, že tato otázka se týká především oblasti našich *vztahů*. Každý z nás se musí naučit rozlišit, co může jeho srdce „znečistit“, musí si vytvořit jasné a citlivé svědomí, schopné „rozeznat, co je vůle Boží, co je dobré, bohulibé a dokonalé“ (Řím 12,2). Je-li nutná obezřetnost při péči o vše stvořené – o čistotu vzduchu, vody a potravin – tím více musíme střežit čistotu toho nejcennějšího, co máme: *čistotu našich srdcí a našich vztahů*. Tato „lidská ekologie“ nám pomůže dýchat čistý vzduch, který se rodí z krásných věcí, ze skutečné lásky a ze svatosti.

Jednou jsem vám položil otázku: Kde je váš poklad? Co považuje vaše srdce za drahocenné? (srov. rozhovor s mladými z Belgie, 31. března 2014). Ano, naše srdce mohou přilnout k pokladům buď skutečným, nebo falešným, mohou nalézt buď autentický klid, nebo usnout, z pohodlně a otupět. Nejvzácnější hodnota, kterou můžeme v životě mít, je náš vtaž k Bohu. Jste o tom přesvědčeni? Jste si vědomi té neocenitelné hodnoty, kterou máte v Božích očích? Víte, že On vás miluje bezpodmínečným způsobem a přijímá vás takové, jací jste? Pokud však toto poznání chybí, člověk se stává nesrozumitelnou hádankou, neboť právě poznání, že jsme bezpodmínečně milováni Bohem, dává našemu životu smysl. Vzpomínáte si na Ježíšův rozhovor s bohatým mladíkem (srov. Mk 10,17-22)? Evangelista Marek poznamenává, že Pán na něj s láskou pohlédl (verš 21) a vyzval jej, aby ho následoval a našel poklad v nebi. Přeji vám, drazí mladí, aby vás tento Ježíšův láskyplný pohled doprovázel po celý život.

Období mládí je časem, kdy se otevírá velké citové bohatství přítomné ve vašich srdcích, hluboká touha po opravdové, krásné a velké lásce. Kolik síly je v této schopnosti milovat a být milován! Nedovolte, aby tato vzácná hodnota byla falšována, ničena nebo pokřivena. K tomu dochází, když do našich vztahů vstupuje využívání bližního jako nástroje pro egoistické cíle, mnohdy jako pouhého předmětu pro uspokojení. Následkem těchto negativních zkušeností zůstává srdce raněné a nešťastné. Prosím vás, nemějte strach ze skutečné lásky, které nás učí Ježíš a kterou svatý Pavel popisuje takto: „Láska je shovívavá, láska je dobrosrdečná, nezávidí, láska se nevychloubá, nenadýmá, nedělá, co se nepatří, nemyslí jen a jen na sebe, nerozčiluje se, zapomíná, když jí někdo ublíží, má zármutek, když se dělá něco špatného, ale raduje se, když lidé žijí podle pravdy. Láska všechno omlouvá,

všemu věří, nikdy nad ničím nezoufá, všechno vydrží. Láska nikdy nepřestává“ (1 Kor 13,4-8).

Zvu vás ke znovuobjevení krásy lidského povolání k lásce a zároveň vás vyzývám, abyste se vzepřeli rozšířené tendenci banalizovat lásku a především snaze redukovat ji pouze na sexuální stránku, a tím ji zbavovat jejích podstatných charakteristik – krásy, společenství, věrnosti a zodpovědnosti. Drazí mladí, „v této kultuře dočasného a relativního mnozí říkají, že je důležité ‚užít si‘ tuto chvíli, že nemá cenu zavazovat se na celý život, přijímat definitivní rozhodnutí ‚navždy‘, protože se neví, co přinese zítřek. Já vás však žádám, abyste byli revolucionáři. Prosím vás, abyste šli proti proudu; ano, žádám vás, abyste se v tomto vzepřeli takovéto kultuře dočasnosti, která se domnívá, že nedokážete přijmout odpovědnost za to, že jste schopni opravdu milovat. Mám ve vás mladé důvěru a modlím se za vás. Mějte odvahu ‚jít proti proudu‘. A mějte také odvahu být šťastní“ (Setkání s dobrovolníky SDM v Riu, 28. července 2013).

Vy mladí jste výborní v objevování nového! Pokud se vrhnete do odhalování bohaté nauky církve v této oblasti, objevíte, že křesťanství není souhrnem zákazů potlačujících naše touhy po štěstí, ale životním projektem schopným fascinovat naše srdce!

3. ... protože uvidí Boha

V srdci každého muže a každé ženy neustále zaznívá Pánovo pozvání: „Hleďte mou tvář!“ (Žalm 27,8). Zároveň musíme čelit neustálé konfrontaci s ubohou situací nás hříšníků. Je tomu tak, když čteme například v Knize žalmů: „Kdo smí vystoupit na Hospodinovu horu, kdo smí stát na jeho svatém místě? Ten, kdo má nevinné ruce a čisté srdce“ (Žalm 24,3-4). Nesmíme ale mít strach ani si nechat vzít odvahu: z Bible i ze zkušeností každého z nás víme, že Bůh dělá vždy první krok. To On nás očisťuje, abychom se s ním mohli osobně setkat.

Když Bůh povolal proroka Izaiáše, aby mluvil v jeho jménu, ten se polekal a řekl: „Běda mně, je se mnou konec! Vždyť jsem člověk nečistých rtů“ (Iz 6,5). Hospodin jej přesto očistil, když mu poslal anděla, aby se dotknul jeho úst a řekl: „Tvá vina je odňata a tvůj hřích je usmířen“ (Iz 6,7). V Novém zákoně, když Ježíš na Genezaretském jezeře povolal své první učedníky a dovršil zázračný rybolov, Šimon Petr mu padl k nohám a řekl: „Pane, odejdi ode mě: jsem člověk hříšný!“ (Lk 5,8) Odpověď přichází bezprostředně: „Neboj se! Od nynějška budeš lovit lidi“ (Lk 5,10). A když mu jeden z Ježíšových učedníků říkal: „Pane, ukaž nám Otce – a to nám stačí,“ Ježíš mu odpověděl: „Kdo viděl mne, viděl Otce“ (Jan 14,8-9). Pánovo pozvání k setkání s ním je tedy adresované každému z nás, ať už je kdekoli a nachází se v jakékoli situaci. Stačí „aby učinil rozhodnutí, že se s ním chce setkat a že ho bude hledat bez ustání každý den. Nikdo nemá sebemenší důvod myslet si, že se ho toto pozvání netýká“ (Evangelií gaudium, 3).

Všichni jsme hříšníky a potřebujeme, aby nás Pán očistil. Stačí však udělat jeden nepatrný vstřícný krok k Ježíšovi, abychom objevili, že On nás stále očekává s otevřenou náručí, především ve svátosti smíření – svátosti, jež je přednostní příležitostí k setkání s Božím milosrdenstvím, které očisťuje a obnovuje naše srdce.

Ano, drazí mladí, Pán se chce s námi setkat, chce, abychom jej „viděli“. A jak? – můžete se mě zeptat. Také svatá Tereza z Avily, která se narodila ve Španělsku před pěti sty lety, už odmalička říkala svým rodičům: „Chci vidět Boha.“ Potom objevila cestu *modlitby* jako „intimní přátelský vztah s tím, jímž se cítíme být milováni“ (Kniha života, 8,5). Proto se vás ptám: Modlíte se? Víte, že můžete hovořit s Ježíšem, s Otcem a s Duchem Svatým tak, jako hovoříte s přítelem? A ne s jakýmkoli přítelem, ale s vaším nejlepším a nejdůvěrnějším přítelem! Zkuste to jednoduše udělat. Objevíte to, co jeden venkovan z Arsu říkal svatému

faráři ze své vesnice o své modlitbě před svatostánkem: „Já se dívám na něho a on se dívá na mne“ (Katechismus katolické církve, 2715).

Ještě jednou vás vyzývám, abyste se s Pánem setkávali v *časté četbě Písma svatého*. Pokud ještě na to nejste zvyklí, začněte s evangelií. Přečtěte si každý den jednu pasáž. Nechte, aby Boží slovo promlouvalo k vašim srdcím a přinášelo světlo na vaši cestu (srov. Žalm 119,105). Objevíte pak, že Boha lze „vidět“ také v *tváři bližních*, především těch nejvíce opomíjených: v chudých, hladových, žíznivých, cizincích, nemocných, uvězněných (srov. Mt 25,31-46). Máte již takovou zkušenost? Drazí mladí, abyste porozuměli logice Božího království, je třeba, abyste si v kontaktu s chudými přiznávali i svoji chudobu. Čisté srdce je nutně i srdcem obnaženým, které se dokáže snížit a sdílet svůj vlastní život s těmi nejpotřebnějšími.

Setkání s Bohem v modlitbě, v četbě Bible a v bratrském životě vám pomůže lépe poznat Pána i sebe samotné. Tak, jako se to přihodilo Emauzským učedníkům (srov. Lk 24,13-35), Ježíšův hlas způsobí, že zahoří vaše srdce a otevrou se vaše oči, abyste rozpoznali jeho přítomnost ve svém životě. Tak objevíte láskyplný záměr, který má On pro váš život.

Někteří z vás cítí, nebo teprve pocítí, že je Pán volá do manželství k vytvoření rodiny. Mnozí si dnes myslí, že toto povolání je „nemoderní“, ale tak tomu není! Právě z tohoto důvodu dnes celé církevní společenství prožívá zvláštní období, kdy uvažuje o tomto povolání a o poslání rodiny v církvi a v současném světě. Kromě tohoto vás vybízím, abyste zvážili cestu zasvěceného života nebo kněžství. Je krásné vidět mladé lidi, jak se rozhodují pro povolání odevzdat se Kristu a službě jeho církvi! Ptejte se s čistou duší a nemějte strach z toho, co od vás Bůh žádá! Počínaje vašim „ano“, jímž odpovíte na Boží volání, se v církvi a společnosti stanete novou setbou naděje. Nezapomeňte – Boží vůle je naše štěstí!

4. Na cestě do Krakova

„*Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha*“ (Mt 5,8). Drazí mladí, jak vidíte, toto blahoslavenství velice úzce souvisí s vašim životem a je zárukou vašeho štěstí. Proto vám ještě jednou opakuji: mějte odvahu být šťastni!

Letošní Světový den mládeže je poslední etapou přípravy směřující k příštímu velkému světovému setkání mladých v Krakově v roce 2016.

Právě před třiceti lety svatý Jan Pavel II. ustanovil v církvi světové dny mládeže. Toto putování mladých napříč kontinenty pod vedením Petrova nástupce bylo skutečným darem prozřetelnosti a prorockou iniciativou. Společně Pánu poděkujme za cenné plody, které tato setkání přinesla do života tolika mladých lidí na celé planetě! Kolik důležitých objevů – především objevení Krista jako Cesty, Pravdy a Života a církve jako velké a otevřené rodiny! Kolik životních proměn a kolik rozhodnutí pro povolání vzešlo z těchto setkání! Kéž se svatý papež Jan Pavel II., patron světových dnů mládeže, přimlouvá za naši pouť směřující do jeho Krakova. Ať nás na této cestě provází mateřský pohled milostiplné, překrásné a přečisté blahoslavené Panny Marie.

*Ve Vatikánu 31. ledna 2015
památka svatého Jana Boska*

František